

Apsardzes komercsabiedrību personāla izglītošana – prioritāte terorisma novēršanā

Mārtiņš Jansons

*Rīgas Stradiņa universitāte,
maģistra studiju programma "Tiesību zinātnes", Latvija*

Ievads. Drošības policija ir galvenā koordinējošā institūcija Latvijā pretterorisma jomā. Minēto funkciju nodrošina Drošības policijas Pretterorisma centrs, kura kompetencē ietilpst arī organizēt valsts un pašvaldību institūciju, kā arī juridisko personu personāla apmācību pretterorisma jomā. Ņemot vērā to, ka pašlaik terorisma draudu līmenis Latvijā ir zems (krāsu kods: zils), tad faktiski kā prioritāti terorisma prevencijā ir nepieciešams izvirzīt apsardzes komercsabiedrību personāla izglītošanu pretterorisma jomā, tomēr, kā rāda prakse, ar Pretterorisma centra personāla resursiem nav iespējams šo funkciju īstenot pilnā apmērā. Pašlaik Pretterorisma centrs koncentrējas uz valsts pārvaldes iestāžu un kritiskās infrastruktūras objektu par drošību atbildīgo personu un vadības izglītošanu pretterorisma jomā, bet prakse Eiropā liecina, ka teroristi izvēlas cilvēku masveida pulcēšanās vietas (privātipašums), lai īstenotu teroraktus, kas akcentē nepieciešamību aktīvāk izglītēt apsardzes personāla darbiniekus, lai tie savlaicīgi spētu identificēt iespējamo teroristu aktivitātes un novērst tās.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir apzināt pašreizējo apsardzes komercsabiedrību apmācību programmu saturu, lai veiktu izmaiņas tiesiskajā regulējumā, kas noteiktu kā obligātu prasību iekļaut izglītojošo programmu saturā apmācību pretterorisma jautājumus, kas veicinātu jauno un jau esošo apsardzes komercsabiedrību darbinieku izpratni par terorisma novēršanu.

Rezultāti. Ja izvērtē apsardzes komercsabiedrību apmācības programmas, var konstatēt, ka tajās nav iekļauti lekciju kursi par terorisma novēršanu, kas ietvertu rīcību apdraudējumu gadījumos, fiksējot izlūkošanas aktivitātes objekta tuvumā, kas liecina, ka apsardzes komercsabiedrības personāla apmācības nebūt nav apmierinošas. Arguments, ka valstī terorisma riska līmenis vērtējams kā zems, var būt maldinošs, jo faktiski, kā liecina tendences Eiropā, iespēja brīvi pārvietoties Eiropas Savienības robežās veicina personu no terorisma riska valstīm ieceļošanu arī Latvijā, kas teorētiski arī palielina teroraktu iespējamību Latvijā. Minētais tikai apliecina, ka laikus jāveic apsardzes komercsabiedrību personāla izglītošana pretterorisma jautājumos, jo faktiski no šiem darbiniekiem lielā mērā būs atkarīga iespējamo teroraktu novēršana. Faktiski Drošības policijas Pretterorisma centram sevi būtu jāpozicionē kā koordinējošo iestādi pretterorisma jautājumos, tam nav jāīsteno funkcijas, kuras būtu jānodrošina izglītības iestādēm un licencētām apsardzes komercsabiedrībām. Drošības policijas Pretterorisma centram jāturpina izglītošanas darbs ar valsts augstākajām pārvaldes iestādēm un jāorganizē izglītojoši semināri augstākās izglītības iestāžu un apsardzes komercsabiedrību pasniedzējiem, kuri īstenotu savu iestāžu vai komercsabiedrību studentu izglītošanu pretterorisma jautājumos. Šāds darbības modelis palīdzētu nonākt pie vienotas izpratnes pretterorisma jautājumos un samazinātu iespēju, ka personas, kas pašlaik izlūko sabiedrību, studentus un apsardzes komercsabiedrību darbiniekus, sniedz nepatiesu, neaktuālu un neprecīzu informāciju par pretterorisma jautājumiem.

Secinājumi. Drošības policijas Pretterorisma centram jānodod izglītošanas funkciju izglītības iestādēm un apsardzes komercsabiedrībām, kuras apmāca tiesībsargājošo iestāžu un apsardzes komercsabiedrību esošos un potenciālos darbiniekus, vienlaikus veicot šo iestāžu un komercsabiedrību lektoru periodisku apmācību pretterorisma jautājumos.